

Betonstop op de speelplaats

De grijze, betonnen schoolspeelplaats heeft afgedaan. Duizenden leerkrachten en ouders werken op dit moment samen om overal in Vlaanderen groene, avontuurlijke speelplaatsen te realiseren.

Waarom negeren architecten van nieuwbouwscholen zo vaak deze nood en blijven zij onspeelbare schoolpleinen bouwen?

Met duizenden zijn ze, de ouders en leerkrachten die zich op Vlaamse en Brusselse scholen vandaag uit de naad werken om de saaie betonnen speelplaatsen open te breken en er speelgroen, variatie en uitdaging te brengen. Klimbomen, speelheuveltjes, wilgentunnels en klauterboomstammen schieten als paddenstoelen uit de grond.

Wat een kaakslag voor al deze enthousiaste vrijwilligers als dan bij een nieuwbouwschool voor veel geld een nagelnieuwe speelplaats wordt opgeleverd, die toch weer saai, vlak en gebetonneerd is. Als architecten voor het ontwerp van de speelplaats niet eens de kinderen beluisteren, ouders betrekken of het leerkrachtenteam vragen welke educatieve kansen zij in die buitenruimte zien. Als de bouwheer voor de nieuwe school het ontwerp van de speelplaats overlaat aan architecten die zeer kundig zijn in het bedenken van mooie en functionele schoolgebouwen maar van spel, uitdaging, groen en participatie maar weinig kaas hebben gegeten.

Zoals de speelplaats van basisschool De Spreeuwen in Mechelen. DS-architect Koen Van Synghel schrijft er lyrisch over. 'De buitenspeelplaats is een plek van samenkomst en stilte waar de seizoenen langzaam passeren.' Hij noemt dit 'een hemels schooltje', dat de weg wijst naar een 'DNA van de schoolarchitectuur'. De speelplaats is mooi, licht en luchtig. Maar wat kan je er in hemelsnaam doen? De betonnen vlakke is overdekt met serreglas. Wind of regen voel je hier niet, planten zijn ver te zoeken. Hoe merk je hier iets van de seizoenen? Stil zal het er wel zijn. Als er geen kinderen zijn, tenminste. Want tijdens de speeltijd lopen die wellicht gillend achter elkaar aan – iets anders is er niet te doen. Er zijn geen bomen waarachter je je kan verstoppen, geen gezellig zitplekje, geen losse materialen om mee te bouwen.

Ook de Antwerpse basisschool Prins Dries kreeg recentelijk een nieuwe speelplaats. Enkele jaren geleden kwamen er op de bestaande speelplaats een leuke bouwhoek, groen en een boomhut. Om de speelplaats te vergroten is nu een driehoekige overkapping over de bestaande speelplaats gebouwd. De architect kreeg hiervoor een nominatie voor de Belgische Prijs voor Architectuur. En opnieuw veel lof van DS-architect Koen Van Synghel, die de plek vergelijkt met een 'vallend blad'. Maar zouden de kinderen van Prins Dries de speelplaats ook genomineerd hebben? De oude speelplaats is donkerder geworden. En wat kan je doen op de nieuwe, betraliede driehoek? Er is geen bankje te zien, spel materiaal kan naar beneden vallen, met fietsjes raak je de trap niet op. Groen ontbreekt, dus waar Van Synghel die vallende bladeren heeft gezien, is ons een raadsel.

Voor Van Synghel, en bij uitbreiding voor heel wat architecten, primeert het esthetische. Als dit een DNA van de schoolarchitectuur wordt, leidt dit vooral tot speelplaatsen voor architecten. Of kinderen op de speelplaats aan hun trekken komen, is niet van belang. Waar kunnen kinderen op deze strakke, vlakke plekken spelen? Waar kunnen ze zich verstoppen, kampen bouwen, fantaseren met takjes en zand, zich even terugtrekken?

Experts weten dat gevarieerd en groen sleutelwoorden zijn voor een speelplaats waar kinderen zich goed voelen. Zo'n speelplaats daagt hen uit tot divers en creatief spel, bewegen, samenwerken en leren. Als je weet dat de school vandaag voor meer en meer kinderen de enige plek is waar ze nog buiten spelen, besef je dat groene speelplaatsen broodnodig zijn.

We roepen architecten, bouwheren en 'Scholen van Morgen' op om bij de bouw van nieuwe scholen rekening te houden met de dromen en wensen van kinderen. Vraag het advies van pedagogen, landschapsarchitecten én het schoolteam. Zo kunnen de speelplaatsen van morgen ten volle dienen waarvoor ze bedoeld zijn: om te spelen. Vandaag is een uniek momentum om de krachten te bundelen voor paradijselijke speelplaatsen, nu overal enthousiaste werkgroepen van ouders en leerkrachten vrijwillig hun schouders zetten onder vergroeningsprojecten voor de grijze speelplaatsen van hun kinderen. We nodigen Koen Van Synghel bij deze uit om met ons op stap te gaan langs echte speelplaatsen. Zodat hij een 'DNA van schoolarchitectuur' kan vormgeven waar behalve architecten ook kinderen beter van worden.

Springzaad.be vzw

Springzaad is een open netwerk waarin iedereen welkom is die meer ruimte wil scheppen voor natuur, kinderen en jongeren

www.springzaad.be